

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/37/2021
Identifikačné číslo spisu:	5119202726
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5119202726.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD., a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu SANAGRO a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8, Bratislava, IČO: 45 508 348, zastúpeného JUDr. Iveta Gálošová Bušová, MBA, LL.M., advokátka, so sídlom kancelárie Vojtecha Tvrdeho 793/21, Žilina, proti žalovanému: M. G., nar. XX.XX.XXXX, pobytom Q. zastúpenému zástupcom Advokátska kancelária Bröstl & Čentík s.r.o., so sídlom Rázusova 1, Košice, IČO: 50 560 611, o zaplatenie zmenkovej pohľadávky 1.386.154,47 eur a iné, vedenom na Okresnom súde Žilina, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 13CoZm/8/2020-812 zo dňa 12. januára 2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 10CbZm/1/2019-630 zo dňa 17.8.2020 v znení opravného uznesenia č. k. 10CbZm/1/2019-783 zo dňa 29.9.2020 zamietol návrh žalovaného na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Žilina, sp. zn. 10CbZm/1/2019-86 zo dňa 22.3.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 14CoZm/4/2019-194 zo dňa 30.4.2019.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia pohľadávky voči žalovanému a nariadenia zabezpečovacieho opatrenia na zabezpečenie zmenkovej pohľadávky uplatnenej v konaní, ktorým by súd zriadil záložné právo k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalovaného.

3. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 10CbZm/1/2019-86 zo dňa 22.3.2019 návrh žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietol z dôvodu, že navrhované zabezpečovacie opatrenie sa vzťahuje k nároku uplatnenému zo zmenky predloženej žalobcom vo fotokópii, pričom v zmenkovom

vzťahu žalobca vystupuje ako zmenkový veriteľ, ktorý právo zo zmenky nadobudol indosamentom a žalovaný vystupuje v pozícii avalistu. Bez predloženia originálu zmenky nebolo možné žalobcom uplatnený nárok, pre ktorý požaduje ochranu navrhovaným zabezpečovacím opatrením, vyhodnotiť ako dôvodný. Na základe odvolania žalobcu, odvolací súd rozhodnutím č.k. 14CoZm/4/2019-194 zo dňa 30.4.2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, vzhľadom k predloženiu originálu zmenky, keď z nej bolo osvedčené postavenie žalovaného ako zmenkového ručiteľa, ktorú skutočnosť žalovaný v podanom vyjadrení k žalobe zo dňa 20.3.2019, ani vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu zo dňa 16.4.2019 proti zamietajúcemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie nenamietal, pričom dospel k záveru, že boli naplnené kumulatívne zákonom stanovené podmienky pre nariadenie navrhovaného zabezpečovacieho opatrenia.

4. Žalovaný návrhom zo dňa 8.4.2020 navrhol zrušenie zabezpečovacieho opatrenia podľa ust. § 334 v spojení s ust. § 344 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Návrh odôvodnil skutočnosťami, ktoré vyšli najavo na pojednávaní konanom dňa 25.2.2020, z ktorých má byť zrejmé, že postup žalobcu ako údajného veriteľa z úverového vzťahu zabezpečeného zmenkou spoločnosti AFG s.r.o. ako dlžníka z úverového vzťahu a spoločnosti VS Agro s.r.o., ako nadobúdateľa obchodných podielov v spoločnosti AFG s.r.o., v rámci výkonu záložného práva, je koordinovaný, a nie je vedený s poctivým úmyslom.

5. Súd prvej inštancie posudzoval, či v danej veci nastali dôvody na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia. Ako nesporné vyhodnotil to, že žalovaný má z predmetnej zmenky postavenie zmenkového ručiteľa, tiež že žalobca osvedčil obavu z ohrozenia budúceho možného výkonu súdneho rozhodnutia vo vzťahu k žalovanému a nároku, ktorý je predmetom konania, čím osvedčil skutočnosti odôvodňujúce jeho obavu, že zo strany žalovaného dôjde k takému nakladaniu s majetkom, ktoré by mohlo mať za následok zmarenie možnosti žalobcu uspokojiť svoju pohľadávku, pre ktorú je vedené súdne konanie. Žalobca osvedčil nakladanie s majetkom žalovaného v priebehu konania a rozhodovania súdu o navrhovanom zabezpečovacom opatrení. K zriadeniu záložného práva na nehnuteľnostiach žalovaného došlo potom, ako žalobca osvedčil správanie žalovaného, ktoré smerovalo k nakladaniu s nehnuteľným majetkom v podobe jeho prevodu na tretiu osobu. Vo vzťahu ku konaniu žalovaného súd prvej inštancie posudzoval osvedčenie naliehavosti pre úpravu právnych pomerov sporových strán za účelom zabezpečenia budúceho možného výkonu súdneho rozhodnutia v prospech žalobcu.

6. Súd prvej inštancie uzavrel, že v štádiu rozhodovania súdu prvej inštancie o zrušení nariadeného zabezpečovacieho opatrenia je vzhľadom na postavenie procesných strán a výšku zmenkovej pohľadávky, pri súčasnom osvedčení konania žalovaného po podaní žaloby, odôvodnený záver pre trvanie nariadeného zabezpečovacieho opatrenia. Napriek žalovaným spochybnenému nároku žalobcu je podľa súdu prvej inštancie potrebné prihliadnuť na reálnu hrozbu zmarenia výkonu súdneho rozhodnutia. Osobitne posudzoval, či prípadným neúčelným trvaním účinkov zabezpečovacieho opatrenia nevzniká alebo sa nerozširuje škoda, prípadne iná ujma na strane žalovaného, voči ktorému zabezpečovacie opatrenie smeruje, avšak z návrhu žalovaného na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia táto okolnosť nevyplynula. Vo vzťahu k namietanej neprimeranosti zabezpečovacieho opatrenia súd poukázal na bod 28 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 14CoZm/4/2019-194 zo dňa 30.4.2019, kde konštatoval, že zabezpečovacie opatrenie v menšom rozsahu zasahuje do vlastníckych práv žalovaného tým, že žalovanému nezabraňuje v uplatňovaní jeho vlastníckych práv, ale zabezpečuje len budúci možný výkon rozhodnutia miernejšou formou zásahu vo forme zriadenia záložného práva ako inštitútu procesného práva pre rýchle a pružné riešenie situácie, ktoré neznesie odklad.

Otázku primeranosti konkrétneho zabezpečovacieho opatrenia je podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné posudzovať a zohľadňovať vo vzťahu k zabezpečeniu konkrétnej pohľadávky medzi konkrétnymi účastníkmi záväzkovo-právneho vzťahu, a to medzi žalobcom a žalovaným vo vzťahu ku

konkrétne konaniu súdu, nakoľko všetky podmienky zabezpečovacieho opatrenia sú skúma vo väzbe na predmet súdneho konania vo veci samej, nakoľko iba v súvislosti s nárokom uplatneným v meritórnom konaní

je možné posudzovať, či je správne zvolený okruh strán konania, či je potrebné upraviť právne vzťahy medzi stranami daného konania prostredníctvom inštitútu zabezpečovacieho opatrenia, či je vhodné zvolený druh procesného opatrenia akým je neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenie a efektívne naformulovaný jeho obsah ako aj celkovú opodstatnenosť nariadenia navrhovaného procesného opatrenia a primeranosť ukladanej povinnosti.

7. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný v konaní dostatočne neosvedčil skutočnosti odôvodňujúce zrušenie nariadeného zabezpečovacieho opatrenia, a preto návrh žalovaného zamietol.

8. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením

č. k. 13Cob/8/2020-812 zo dňa 12.1.2021 odmietol odvolanie žalovaného zo dňa 24.9.2020 proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č.k. 10CbZm/1/2019-764 zo dňa 17.8.2020 v spojení s uznesením č.k. 10CbZm/1/2019-783 zo dňa 29.9.2020.

9. Odvolací súd poukázal na to, že podľa ust. § 357 písm. e/ CSP, je odvolanie prípustné

len proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa ust. § 334 a § 335 ods. 1 CSP, t. j. odvolanie

nie je prípustné proti uzneseniu, ak sa návrh na zrušenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia zamietne. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 CSP taxatívne vymenúva prípady, v ktorých pripúšťa možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Zákonodarcu v danom prípade obmedzil možnosť podania odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie týkajúceho sa rozhodovania o otázke zrušenia nariadeného neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia len na prípad, keď bolo neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie zrušené,

t. j. odvolanie je prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým uznesením

v rámci výrokovej časti by bolo rozhodnuté o zrušení neodkladného opatrenia,

resp. o zrušení zabezpečovacieho opatrenia.

10. Na záver uviedol, že sa oboznámil aj s poučením obsiahnutým v napadnutom uznesení okresného súdu, z ktorého vyplýva, že žalovaný bol nesprávne poučený o možnosti podať odvolanie. Skutočnosť nesprávneho poučenia strán o prípustnosti odvolania proti napadnutému uzneseniu nezakladá procesnú legitímáciu uplatnenia opravného prostriedku, pretože prípustnosť odvolania je ex lege vylúčená (primerane uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžf 47/2010).

11. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) včas dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil podľa § 420 písm. f/ CSP a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

12. Dovolateľ uviedol, že uznesením odvolacieho súdu resp. tým, že odvolací súd odmietol odvolanie žalovaného bez jeho vecného prejednania, odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím je založená podľa dovolateľa prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. Za nesprávny považoval procesný postup odvolacieho súdu spočívajúci v odmietnutí odvolania s poukazom na ust. § 357 písm. e/ CSP, nakoľko podľa dovolateľa dané ustanovenie výslovne nenormuje, že by bolo odvolanie prípustné výlučne proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie neodkladné alebo zabezpečovacie opatrenie zrušuje.

Má za to, že ust. § 357 písm. e/ CSP umožňuje podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia, pričom toto vymedzuje predmet konania, ktorým je zrušenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia. O zrušení neodkladného alebo

zabezpečovacieho opatrenia pritom možno rozhodnúť buď tak, že k zrušeniu dôjde alebo tak, že zrušeniu nedôjde, pričom v oboch prípadoch ide o uznesenia súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia. Poukázal na to, že ani striktným uplatnením výlučne jazykového výkladu ust. § 357 písm. e/ CSP nemožno dospieť k jednoznačným záverom odvolacieho súdu, ktorým odôvodnil uznesenie, keďže význam pojmu uznesenie o zrušení (opatrenia), nemožno bez ďalšieho obmedzovať iba na uznesenie, ktorým sa opatrenie zrušuje. Má za to, že aj rozhodnutie, ktorým sa opatrenie nezrušuje, je vo svojej podstate uznesením o zrušení opatrenia - hoc uznesenie negatívne, resp. vo vzťahu k návrhu na zrušenie opatrenia ide o uznesenie nevyhovujúce (zamietajúce návrh).

14. Akceptovanie právneho názoru odvolacieho súdu by viedlo k záveru, že konanie o návrhu na zrušenie opatrenia jej jednak dvojinštančné vo vzťahu k strane, v prospech ktorej je opatrenie nariadené a súčasne jednoinštančné vo vzťahu k strane, proti ktorej resp. na ťarchu ktorej je opatrenie nariadené. Dovolateľ má za to, že sa nemožno domnievať, že by zákonodarca ust. § 357 písm. e/ CSP cielene sledoval zakotvenie vyššie uvedeného stavu, resp. že by k záverom odvolacieho súdu bolo možné dospieť aj teleologickým výkladom. Výklad prezentovaný odvolacím súdom považuje dovolateľ za rozporný s metódou systematického výkladu práva a tiež s ústavne konformným výkladom práva.

15. Záverom poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu 3Obo/14/2017 zo dňa 21.11.2017, podľa ktorého ust. § 357 písm. n/ CSP zákon pripúšťa podať odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania podľa §162 ods. 1 písm. a/ a § 164 CSP. Najvyšší súd si v tomto prípade vyložil zákonný pojem „uznesenie o prerušení konania“ tak, že takýmto uznesením je nie len uznesenie, ktorým dôjde k prerušeniu konania, ale tiež uznesenie, ktorým dôjde k zamietnutiu návrhu na prerušenie konania. Tieto závery je možné podľa dovolateľa analogicky aplikovať aj na pojem „uznesenie o zrušení neodkladného, zabezpečovacieho opatrenia“, tak, že takýmto uznesením je nielen uznesenie, ktorým dôjde k zrušeniu neodkladného, zabezpečovacieho opatrenia, ale tiež uznesenie, ktorým dôjde k zamietnutiu návrhu na zrušenie neodkladného, zabezpečovacieho opatrenia.

16. Tiež poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 559/2017-9, ktorý rozhodoval o ústavnej sťažnosti proti zneniu krajského súdu, ktorým tento potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia. Ústavný súd SR v uvedenom konaní neidentifikoval žiadnu nezákonnosť, či inú vadu v súvislosti s postupom odvolacieho súdu, ktorý v danom prípade odvolanie neodmietol, ale ho vecne prejednal. Poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/117/2017 zo dňa 24.8.2017, kde dovolací súd rozhodoval o dovolaní voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zmenu neodkladného opatrenia, pričom podľa tam vysloveného názoru, návrh na zmenu neodkladného opatrenia vo svojej podstate obsahuje i návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, pričom najvyšší súd v danom rozhodnutí neidentifikoval ako problematické, že dovolací súd v danom prípade odvolanie neodmietol, ale vecne ho prejednal.

17. Uzavrel, že o rôznom prístupe k výkladu ust. § 357 písm. e/ CSP svedčí aj postup súdu prvej inštancie, ktorý v uznesení č. k 10CbZm/1/2019- 630 zo dňa 17.8.2020 poučil strany o tom, že proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie.

18. K dovolaniu žalovaného sa žalobca písomne nevyjadril.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario), pred samotným vecným prejednaním skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

20. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

21. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) považoval za kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

23. Dovolací súd preto v preskúmvanej veci zisťoval, či uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania voči uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

24. Neodkladné opatrenie podľa Civilného sporového poriadku je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodovať v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov. Navyše, Civilný sporový poriadok umožňuje v prípade zmeny pomerov jednak zrušiť z tohto dôvodu už nariadené neodkladné opatrenie alebo, naopak, napriek skoršiemu zamietnutiu návrhu na jeho vydanie dovoľuje ho v prípade zmeny skutkových okolností významných pre rozhodnutie vydať, pretože takéto skoršie právoplatné rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci (§ 329 ods. 3 Civilného sporového poriadku). Nie je teda vylúčené, aby v prípade zmeny skutkových okolností významných pre rozhodnutie sťažovateľ znova o zrušenie neodkladného opatrenia požiadal.

25. Dovolací súd tu prioritne musel vyriešiť povahu rozhodnutia o zrušení neodkladného opatrenia. Keďže ide o rozhodnutie, ktoré je vydávané v rámci rozhodovania o už vydanom neodkladnom opatrení, nemožno opomenúť ustálenú judikatúru vo veciach neodkladných opatrení, podľa ktorej proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP len vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. júna 2018, sp. zn. 4Obdo/66/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 76/2018). Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru

dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí zo 14. júna 2017, sp. zn. 8Cdo/83/2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Cdo/157/2017, dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

26. V dovolaní poukazuje dovolateľ na rozhodnutia, ktoré podľa neho istým spôsobom odobrujú postup odvolacích súdov, ktorým prvoinštančné rozhodnutia o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia podľa ust. § 334 CSP prejednávajú (neodmietajú).

27. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/117/2017 bolo podané dovolanie podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, avšak dovolací súd vôbec neriešil otázky súvisiace s procesnou stránkou veci tak, ako si vyžaduje situácia vo veci prejedávanej, sústredil sa výlučne na splnenie podmienky formulovanej odsekom 2 citovaného zákonného ustanovenia. V danej veci bol podaný návrh na zmenu neodkladného opatrenia upravujúceho styk rodiča s maloletým dieťaťom (t. j. základ veci vychádzal z procesnej úpravy obsiahnutej v CMP), ktorý je (bod 10.3 cit. rozhodnutia) vo svojej podstate návrhom na zrušenie doterajšieho neodkladného opatrenia a zároveň návrhom na nariadenie nového neodkladného opatrenia. V bode 10.4. dovolací súd výslovne uvádza, že „V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zamietajúce návrh na zmenu neodkladného opatrenia, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d/ a e/ CSP. K rovnakému záveru dospel najvyšší súd aj v bode 14. uznesenia sp. zn. 3 Obdo 1/2017.“ Zároveň výslovne v bode 9.2 uvádza, že v konaní o dovolaní podanom po 1. júli 2016 už dovolací súd nemá povinnosť (ani možnosť) ex offio skúmať, či v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti.

28. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 559/2017 rovnako nijako neriešilo otázku prípustnosti dovolania, riešilo spôsob a mieru preskúmateľnosti rozhodnutia, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu podľa ust. § 334 CSP, pričom ústavný súd sa vo svojich úvahách vôbec nezaoberal tým, či tento spôsob rozhodnutia procesne správny (t. j. či bolo odvolanie prípustné a ako o ňom mal procesne správne súd rozhodnúť).

29. Napokon, rozhodnutie sp. zn. 3 Obo/14/2017, na ktoré tiež odkazuje dovolateľ, je v kontexte úvah o konečnosti rozhodnutia nepoužiteľné aj vzhľadom na to, že koncepčne ide o úplne odlišný inštitút aj čo do riešenia toho, ako k nemu treba v dovolaní pristupovať (najmä čo do povinnosti uloženéj ust. § 162 ods. 3 CSP).

30. Vo veci neodkladného opatrenia ako takého v danej veci dovolanie prípustné nie je (keďže konanie o spore vo veci samej stále prebieha), potom ani rozhodovanie o trvaní takého neodkladného opatrenia nemôže byť posúdené ako konanie a rozhodnutie, ktorým sa vec končí (to, že to nie je konanie vo veci samej, je nepochybné). Z povahy veci je zjavné, že pokiaľ dôjde k akémukoľvek rozhodnutiu súdov nižšej inštancie o tejto otázke (zrušení alebo nezrušení neodkladného opatrenia), stále existujú efektívne procesné nástroje (vôbec nie mimoriadnej povahy, ako dovolanie), ktoré môže strana pre zabezpečenie svojich práv súvisiacich s uplatneným nárokom, resp. nárokom, ktorému sa bráni, využiť. Teda pokiaľ k zrušeniu neodkladného opatrenia nedôjde (či už potvrdením rozhodnutia alebo odmietnutím odvolania), potom je možné opätovne, pri zmene skutkových okolností, podať návrh na zmenu takéhoto posúdenia. Pokiaľ dôjde k zrušeniu neodkladného opatrenia, je bez pochybností, že odvolací súd odvolanie prejedná. Dovolanie tu potom opäť stráca význam, keďže nastane buď situácia, že neodkladné opatrenie zostane zrušené, alebo dôjde k tomu, že bude naďalej trvať (odvolací súd zmení zrušujúce uznesenie súdu prvej inštancie), čo je však z procesného hľadiska stále to isté neodkladné opatrenie, voči ktorému ako takému dovolanie prípustné nie je (viď ustálená

judikatúra citovaná v bode 25).

31. Uznesením o nariadení neodkladného opatrenia je súd viazaný, len čo ho vyhlásil; ak nebolo vyhlásené, len čo ho vydal (§ 237 ods. 1 CSP). Vykonateľným sa stáva v súlade so špeciálnym ustanovením § 332 CSP a právoplatnosť nadobúda v zmysle všeobecného § 238 ods. 1 CSP. Po konštituovaní právnych účinkov neodkladného opatrenia umožňuje zákon jeho zrušenie na základe univerzálneho kritéria, ktorým je odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo nariadené. O zrušení neodkladného opatrenia pre odpadnutie dôvodov môže súd rozhodnúť výlučne na návrh. Z procesného hľadiska je takýto návrh prípustný v nadväznosti na reálne právne účinky neodkladného opatrenia, teda od vykonateľnosti uznesenia, ktorým bolo nariadené. To platí bez ohľadu na právo protistrany podať proti uzneseniu o neodkladnom opatrení odvolanie. Pre neodkladné opatrenie je totiž rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP) a prípadné dodatočné odpadnutie dôvodov nemôže odvolací súd zohľadniť. Z daného hľadiska môže byť predmetom odvolacieho prieskumu iba plnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia v čase vydania napadnutého rozhodnutia, a nie odpadnutie dôvodov jeho nariadenia, ako to predpokladá § 334 CSP. Na základe rovnakého princípu nemôže byť dôvodom na zrušenie neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP to, že podmienky na jeho nariadenie neboli (späťne) nikdy splnené. (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, str. 1133)

32. Dovolací súd tu akcentuje, že konanie o zrušenie neodkladného opatrenia je konaním o parciálnej otázke súvisiacej s takým typom procesného postupu, ktorý per se nie je považovaný za konanie vo veci samej ani za konanie, ktorým vec končí.

33. V súvislosti s pochybnosťou vyslovenou v dovolaní ohľadom správnosti procesného postupu odvolacieho súdu (ktorým malo byť dovolateľovi odňaté právo na spravodlivý proces, keď bolo jeho odvolanie odmietnuté) dovolací súd poukazuje na komentár, ktorý samotný v kľúčových otázkach týkajúcich sa prípustnosti dovolania voči uzneseniu podľa § 334 CSP nie je úplne konsolidovaný.

34. V časti komentára venovanej ustanoveniu § 334 CSP sa uvádza: O návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia rozhoduje súd prvej inštancie, a to spravidla bez pojednávania (§ 339 CSP). Pokiaľ zistí splnenie zákonných dôvodov v zmysle § 334 CSP, uznesením neodkladné opatrenie zruší, inak návrh zamietne. Právne účinky neodkladného opatrenia zanikajú právoplatnosťou uznesenia o jeho zrušení. V súlade s § 357 písm. e) CSP je proti uzneseniu o zrušení neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP, vrátane uznesenia o zamietnutí návrhu na jeho zrušenie, odvolanie prípustné. (Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, str. 1134).

35. V časti venovanej ust. § 357 CSP sa však uvádza nasledovné:

Zákon rozlišuje medzi zánikom neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia a jeho zrušením (§ 333 a nasl.). Súčasne zakotvuje viaceré dôvody na zrušenie neodkladného opatrenia, a to v § 334, § 335, § 336 ods. 3, § 337 ods. 3 a v § 338. Treba však zdôrazniť, že spomedzi všetkých týchto dôvodov pre zrušenie neodkladného opatrenia iba niektoré z nich (teda nie všetky) zakladajú prípustnosť odvolaní, a to tie, ktoré sú vymenované v § 334 a v § 335 ods. 1.

Týmito dôvodmi sú

- odpadli dôvody, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené,
- súd v rozhodnutí, ktorým odmietol žalobu (§ 129 ods. 3), zrušil aj neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené až po začatí konania (t.j. po podaní žaloby),
- súd v rozhodnutí, ktorým zamietol žalobu (z dôvodu jej neopodstatnenosti, alebo tiež aj z dôvodu podľa § 78 ods. 2, § 278, resp. § 172 ods. 1 v spojení s § 278) zrušil

aj neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené až po začatí konania,
- súd v rozhodnutí, ktorým bolo zastavené konanie vo veci samej, zrušil aj neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené až po začatí konania.
Proti uzneseniu o zrušení neodkladného opatrenia z ostatných dôvodov nie je odvolanie prípustné. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1198 s.).

36. Z obsahu spisu je zrejmé, že návrh na vydanie neodkladného opatrenia, bol podaný v priebehu súdneho sporu o zaplatenie žalovanej istiny spolu s príslušenstvom, resp. spolu s návrhom vo veci samej, a toto neodkladné opatrenie stále trvá. Pokiaľ súd prvej inštancie návrhu žalovanej na zrušenie neodkladného opatrenia nevyhovel a odvolací súd napadnutým rozhodnutím odvolanie odmietol, takéto rozhodnutie odvolacieho súdu, nie je rozhodnutím vo veci samej v zmysle § 420 CSP. Žalobcom navrhované neodkladné opatrenie bolo vydané v priebehu civilného sporového konania, v ktorom sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom (§ 305 CSP). Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v danom prípade nie je (ani) rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.
Aj po rozhodnutí o návrhu na neodkladné opatrenie, civilné sporové konanie žalobcu proti žalovanému pokračuje a súd prvej inštancie o veci samej ďalej koná a rozhodne (Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 2/2018, rozhodnutie č. 21, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2017, sp. zn. 3Cdo/157/2017).

37. Je zjavné z vyššie formulovaných úvah dovolacieho súdu, že výsledok posúdenia správnosti alebo nesprávnosti procesného postupu odvolacieho súdu v prípade zamietnutia návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie, nemôže mať vplyv na konečnú úvahu dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania, a to primárne vo vzťahu k charakteru inštitútu, ktorý je stále konaním o neodkladnom opatrení nariadenom v konaní o veci samej, voči ktorému dovolanie prípustné nie je.

38. Len na okraj dovolací súd, keďže je jeho úlohou aj procesne usmerniť postup súdov nižších inštancií a odstrániť pochybnosť strán o tom, že proces je vedený starostlivo, po zvážení argumentácie dovolateľa musí konštatovať, že úvaha odvolacieho súdu nevykazuje znaky neprípustnej interpretácie zákonného znenia ust. § 357 CSP.

39. Podľa § 357 CSP, odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o a/ zastavení konania, b/ odmietnutí podania vo veci samej, c) odmietnutí žaloby na obnovu konania, d/ návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, e/ zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1, f/ návrhu na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmých nesprávností, okrem odôvodnenia, g/ zamietnutí návrhu na doplnenie rozsudku, h/ zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, i) návrhu na predbežnú vykonateľnosť rozsudku, j/ odklade vykonateľnosti rozhodnutia, k) povinnosti zložiť zábezpeku vo veciach práva duševného vlastníctva, l/ zabezpečení dôkazného prostriedku, m/ nároku na náhradu trov konania, n/ prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) a § 164, o/ návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia.

40. Z ustanovenia § 357 CSP vyplýva, že zákonodarcu zvolil niekoľko spôsobov vymedzenia prípustnosti odvolania, pričom precízne formuluje, či ide o uznesenie, vo vzťahu ku ktorému ide o akékoľvek procesné riešenie, alebo o uznesenie výlučne zamietajúce. Ak uvádza uznesenie o zrušení neodkladného opatrenia, a nie uznesenie o návrhu (tak, ako to zodpovedá písmenu d/), potom je dôvodné dovodiť, že zámerom bolo umožniť odvolací prieskum len vtedy, ak nastane v trvaní neodkladného opatrenia zmena, t.j.

nie vtedy, keď jeho dôvody stále trvajú, pričom postačuje, že sa s návrhom vysporiada (vzhľadom na osobitosť tohto inštitútu a jeho rýchlosť) len súd prvej inštancie.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd dovolanie žalovaného podľa ust. § 447 písm. c/ CSP odmietol, keďže dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. S poukazom na uvedené sa dovolací súd už nezaoberal skúmaním vecnej dôvodnosti podaného dovolania.

42. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

43. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.